

บทที่ ๕

ปัญหาที่อยู่อาศัยและแหล่งเสื่อมโทรมในเมืองหลวง

การศึกษาที่เพิ่มขึ้นและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้ความนิยมของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรในเมืองหลวงได้เปลี่ยนแปลงไป จากวิถีชีวิตที่ยังเคยอยู่ร่วมกันหลายชั่วคน เช่น ทั่วคอกปูลาหรือคอกยาย นิคามารคา ลูกหลาน และวงหาณะชาติ บนบริเวณพื้นที่เดียวกัน อย่างเป็นมืกแน่น ก็แยกย้ายกันหาแหล่งพักอาศัยใหม่ เป็นเอกเทศ เนื่องจากความหนาแน่น ปัญหาทางเศรษฐกิจ และความสทวทในการประกอบอาชีพ จึงมีความต้องการพื้นที่มากขึ้น การใช้ที่ดินเพื่อที่พักอาศัยเพิ่มขยายรวดเร็ว เป็นเหตุให้ราคาที่ดินแพง และที่ดินผอมทอนใจ มีความหนาแน่นในที่พักอาศัย

มาตรฐาน	ที่พักผอมทอนใจกลางแจ้ง	๑๐	ไรศอกประชากร	๑๐๐๐ คน
สิงคโปร์	ที่พักผอมทอนใจกลางแจ้ง	๖.๘	ไรศอกประชากร	๑๐๐๐ คน
พาวเตรีเก้	ที่พักผอมทอนใจกลางแจ้ง	๑๓	ไรศอกประชากร	๑๐๐๐ คน
กรุงเทพฯ	ที่พักผอมทอนใจกลางแจ้ง	๑/๓	ไรศอกประชากร	๑๐๐๐ คน

นอกจากปัญหาที่กล่าวจากจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และการอพยพจากชนบทเข้าสู่หางานในเมืองหลวง เป็นการเพิ่มความอัดแอที่อยู่อาศัยขึ้นอีก เฉพาะการอพยพจากชนบทปีหนึ่งๆ จะมีผู้อพยพจากถิ่นคางๆทั่วประเทศไทยหนึ่งประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ - ๒๐๐,๐๐๐ คนสู่เมืองหลวง แบ่งเป็นกลุ่มคามวัยและอาชีพคังนี้ :-

คินทางเข้ามาเพื่อท้นศึกษา และเยี่ยมญาติพี่น้อง

คินทางเข้ามาเพื่อท้นค้าคย

คินทางเข้ามาเพื่อหาหางานชั่วกราว

คินทางเข้ามาเพื่อท้นหลักฐาน หรือหางานถาวร

จากจำนวนคนที่ขยายอย่างรวดเร็วใน ตัวเมืองนครหลวง ซึ่งเกิดจากการเพิ่มแบบ
ธรรมชาติของเมือง โดยอัตราการเกิดสูงแต่ตายน้อยลง การอพยพของคนเมที่คิด เขาทำ
มาหากินในเมืองหลวง เพราะความลำบากในการหากินที่บ้านเดิม รวมทั้งจำนวนคนต่างชาติ
ที่อพยพเข้ามาทำมาหากินในประเทศ ส่วนใหญ่ก็มักจะมุ่งสู่เมืองหลวงทั้งสิ้น จึงไม่เป็นที่น่า
แปลกใจเลยว่า ภายในระยะเวลาเพียงไม่ถึง ๓๐ ปีที่ผ่านมา คนในกรุงได้เพิ่มขึ้นถึงกว่า
๓ ล้านคน สาเหตุนี้และตลอดจนการที่กรุง เทพมหานคร ไม่ได้มีการวางแผนผัง เมืองอย่างถูก
หลักวิชามาก่อนเลย การขยายตัวของเมืองก็ เป็นไปตามสบาย ราชการการในการควบคุม
การใช้ที่ดินของ เมือง เกษนเจ้าของที่ดินที่แสวงหาผืนกว่าไร เพื่อเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ให้กับ
ตัวเองมากที่สุด

ในเมืองยังคงอยู่ในสภาพต่างคนต่างทำ ไม่ได้คำนึงถึงการวางผัง เมือง และตัว
บทรูปหมายที่ถูกต้องก็จะขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย กลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมในกรุง
ซึ่งถ้าจะมองผิวเผินจะเห็นได้ว่าแหล่งเสื่อมโทรมในกรุง เทพฯ มีจำนวนมากมาย เกือบพูดได้ว่า
ถึง ๙๐% ของเนื้อทั้งหมด ในจำนวนนี้แหล่งเสื่อมโทรมที่นับได้ว่าใหญ่ที่สุดได้แก่ แหล่ง
เสื่อมโทรมคลองเตย จากการสำรวจของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้
พบว่าแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตยมี จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น ๖,๐๘๓ ครัวเรือน จำนวนคนอา
ศัย ๓๐,๐๙๔ คน ซึ่งเฉลี่ยจำนวนประชากรแล้ว ๕ คนต่อครัวเรือน และรายได้เฉลี่ย
ของแต่ละครัวเรือนอย่างมากที่สุดประมาณเดือนละ ๑,๑๕๓ บาท ส่วนครัวเรือนที่มีรายได้น้อย
ที่สุด ก็น้อยกว่าเดือนละ ๕๐๐ บาท อยู่ประมาณ ๔๕๑ ครัวเรือนซึ่งแสดงว่าไม่อยู่ในฐานะ
จะช่วยตนเองได้เลย

ลักษณะของแหล่งเสื่อมโทรมที่เห็นได้ชัด เราก็อาจสังเกตเห็นได้จากบริเวณที่อยู่อาศัย
ภายในปึกทองแดงเพื่อการค้าออมรยบ ที่ดินบริเวณนี้มักจะมีราคาตกต่ำ เป็นที่อยู่อาศัยที่รา
คาตกต่ำ เป็นที่อยู่อาศัยที่ราคาต่ำราคาถูกๆ ปรากฏจากทางรถไฟสถานีใหญ่โดยรถยนต์ ไม่มีที่
ระบายน้ำ เมื่อเวลาฝนๆเข้าอาคารที่ติดอาศัยราคาถูกก็ไม่มีมาตรฐาน ก็ปลูกขึ้นมาอย่างแ

—อีก จนกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมในที่สุด นอกจากนี้จากการที่เอกชนจัดสรรที่ดินและอาคารเช่าซื้อ แต่ไม่ได้ควบคุมขนาดที่ดินอาคารให้มีคุณภาพ กลับมีความแออัด เพื่อต้องการปริมาณให้คนอาศัยในค่าน้ำค่าไฟ เมื่อผู้คนเข้ามาอยู่หนาแน่นกันมากขึ้นปัญหาที่ย่อมจะตามมา ส่วนอาคารสงเคราะห์ที่ทางรัฐบาลจัดไว้สำหรับประชาชนที่ยากจนมีรายได้น้อย ที่มีจำนวนมากเพียงพอและคำนึงถึงจำนวนที่เพิ่มขึ้นในระยะเวลายาวหน้า การสร้างอาคารเหล่านี้ควรพิจารณาในแง่ความเหมาะสมมากกว่าความสวยงามเพราะเราจะต้องพิจารณาถึงระดับการศึกษาของผู้ที่เข้าไปพักอาศัย หากอาคารสงเคราะห์ที่รัฐบาลจัดให้ประชาชนมีมาตรฐานต่ำเกินไป ผลที่สุดก็จะแปรสภาพเป็นแหล่งเสื่อมโทรม และในค่าน้ำประปาที่ประชาชนอพยพมาจากชนบทหรืออพยพมาจากแหล่งไฟไหม้ในเมืองหลวง หรือจากที่อื่นมกรุกเข้าไปอาศัยอยู่ตามบริเวณที่ว่างต่างๆ ปล่อยให้ทิ้งไว้ของรัฐบาล ก็เป็นส่วนหนึ่งในการขยายแหล่งเสื่อมโทรม

เราอาจแก้ปัญหานี้ได้โดยการให้รัฐบาลกำหนดการใช้ที่ดิน รวมทั้งการขยายตัวของแหล่งการค้าเพื่อความเหมาะสมสำหรับเมือง ตลอดจนการออกกฎหมายควบคุมการใช้ที่ดินอย่างเคร่งครัด รวมทั้งจำกัดมาตรฐานของสิ่งก่อสร้างที่จัดสรรที่ดินและอาคารเช่าซื้อ ซึ่งจัดโดยเอกชนเช่นไม่ให้ปลูกบ้านในเขตจำกัดเกินไป ถนนภายในที่จัดสรรจะต้องสะดวกไม่แคบเกินไป ต้องมีทางเดินเท้าที่ปลอดภัย มีสวนและสนาม ตลอดจนการสาธารณสุขโลกจะต้องสมบูรณ์อย่างพอเพียง นอกจากนี้ รัฐบาลจำเป็นต้องพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนที่อยู่อาศัย ของประชาชนที่มีรายได้น้อย โดยจัดอาคารสงเคราะห์เป็นอาคารถาวรหลายชั้นภายในเมือง หรือบริเวณที่ใกล้สถานที่ทำงานหรือสถานศึกษา ทำให้เป็นการประหยัดเนื้อที่ที่ดินอีกด้วย และเมื่อเรามีวิธีการในการจัดวางผังเมืองได้ดีแล้ว ปัญหาที่อยู่และแหล่งเสื่อมโทรมในเมืองหลวงก็จะหมดไป

ถึงแม้ว่าขณะนี้ ทางรัฐบาลจะได้เข้ามาช่วยเหลือแหล่งสลัมต่างๆ โดยมอบหมายให้ องค์การเคหะแห่งชาติดำเนินงานปรับปรุงที่อยู่โดยมีโครงการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมจัดที่ดินให้เป็นที่อยู่อาศัย เป็นชุมชนที่สมบูรณ์ มีอาคารเช่าให้อาศัยอยู่อย่างเป็นระเบียบ มีโรงเรียน ศูนย์อนามัยและพยาบาล ศูนย์วัฒนธรรม สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ตลอดจนร้านค้า นอกจากนี้ยังมีแหล่งประกอบอาชีพส่งเสริมให้ผู้อยู่อาศัยในบริเวณนั้นมีรายได้อีกเพิ่มขึ้นมีระบบสาธารณสุขโลก

- คอย่างเพียงพอ เช่น มีถนน ปรุปลา ไล่เท้า การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูลและโทรทิกท์ -
 ชาติ แต่ก่อนที่โครงการอนาคตนี้จะสำเร็จ เราเองก็ขาดมากความจริงของผู้ที่อาศัยอยู่ในบริ
 - เวณแหล่งเหล่านี้คือว่า ทุกวันนี้พวกเขามีสภาพความเป็นอยู่อย่างไร เราจะลองยกสภาพตัวอย่าง
 - งชีวิตในสลัมย่านคลองเตย ซึ่งใคร่ขอว่าเป็นสลัมที่ใหญ่ที่สุดใกรุง เทพฯ มาก

บริเวณท่าเรือคลองเตยซึ่งที่ดินแห่งนี้เป็นของการท่าเรือแห่งประเทศไทยมาตั้งแต่ -
 พท. ๒๔๘๒ โดยที่การท่าเรือแห่งประเทศไทยมีนโยบายที่จะให้ที่ดินบริเวณนี้สร้างท่าจอดเรือ ทำ
 โถกตั้งสินค้าสำหรับขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ แต่สงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นอุปสรรคใการ -
 หมายท่าเรือ โครงการจึงต้องหยุดชะงักมาจนถึงปี ๒๔๘๕ การท่าเรือแห่งประเทศไทยจึงได้
 เริ่มขายท่าจอดเรือตามโครงการอีกชั้นหนึ่ง ในปี ๒๕๑๓ รัฐบาลไทยได้เงินจากธนาคารโลก
 เป็นจำนวน ๒๕๐ ล้านบาท เพื่อขายท่าจอดเรือตามโครงการที่วางไว้ แต่การท่าเรือไม่สามารถ
 - อดจะดำเนินการตามโครงการได้ เพราะมีอุปทาในเรือ บริเวณที่ดินของการท่าเรือ ที่มีประชาชน
 บุกรุกเข้ามาอาศัยโดยไม่ได้รับอนุญาต การท่าเรือได้พยายามอพยพประชาชนในแห่งนี้ไปอยู่ที่
 หาดयी แต่ไม่สำเร็จ ผู้อาศัยอยู่บริเวณนี้มีมากเหมือนตลาดเมืองๆหนึ่ง และเขาเหล่านี้ไม่มีที่
 อาศัยแห่งอื่นซึ่งสะดวกต่อการหางานทำ ings ที่บ้านเหล่านี้มาจะเป็นที่อาศัยมากกว่าที่อยู่

บ้านในบริเวณนี้จะสร้างขึ้นด้วยราคาถูก หลังคามุงด้วยสังกะสีหรือจาก (จะหาบ้านที่มุง
 หลังคาด้วยกระเบื้องใค่อนข้างมาก) ที่บ้านชั้นเดียวจะมีฝาถิ่น ๔ ด้าน ส่วนมากไม่มีประตูห้อง -
 บางห้องบ้านมีหน้าต่าง เล็กๆบานเดียว พื้นบ้านไรไม่ปูอยู่เห็นอน้ำคร่ำทางเดินเข้าบ้านบางบ้านก็
 ไรสะพานไม้แผ่นเดียว ถ้าทำเล็ทหนอยก็ขยขนดิน ภายใบบานจะมีตงๆเดียว ซึ่งรวมๆอย่าง
 ตั้งแต่นอน นิ่ง เล่น กิน ชาว คริว เก็บของ ในห้องไม่มีเครื่อง เรือน เคียง ทุกคนนอนกับพื้นบ้าน
 โดยมีเสื้อหรือที่นอนบางๆซึ่งม้วนเก็บใปลูนอน เวลาจะนอนก็นำมุงมาผูกไว้กับฝาบ้าน กลางวันก็
 พับเก็บไว้มุงห้อง อีกมุมก็มีประตูเข้าออก ไรเป็นคริวเล็กๆ เครื่องคริวติดไว้ริมฝา

แต่ตามิฐานะที่หนอยห้องนอนและห้องคริวก็แยกจากกัน บางที่มีระเบียบขึ้นออกมาไว้
 นิ่งเล่น บ้านมักจะไม่แข็งแรงนักและถาวร ไม่สะสมเครื่องเรือน เพราะอยู่ในฐานะที่ถูกไล่อะเมื่อ
 โดกใได้ บ้านที่มีห้องอาบน้ำมีน้อย ไม่ค่อยมีคริว ไรระเบียบบ้านนั้นฝาทำเป็นห้องน้ำ สูงไม่เกิน

๒ เมตร ทำด้วยสังกะสีหรือไม้ มีโองโบ ๒ โอง บางบ้านก็สร้างห้องน้ำไว้บนดินโดยทำปากัน
๓ คาน และเป็นประตูในตัว ๑ คาน ไม่มีหลังคา ไร่ไม้พื้นดิน ๒ - ๓ แฉน พอยื่นอาบได้
เหตุที่บานเหล่านี้มักจะไม่ค่อยมีห้องน้ำเพราะผู้อาศัยอยู่เคยชินกับการอาบน้ำโดยไม่ใช้ห้องน้ำ -
อีกประการหนึ่ง การมีห้องน้ำบนบานไม้สะดวก เพราะทำให้พื้นดูเร็ว หรือห้องน้ำบนพื้นดินก็ไม่
สะดวก เพราะว่าพื้นค้ำปูนตกที่น้ำก็หอมไม่มีทางระบายน้ำใต้อ่าง

สำหรับห้องส้วมมักจะสร้างห่างจากบ้าน โดยขุดดินขึ้นให้สูงจากพื้น เป็นส่วนซีเมนต์
ถึงทำด้วยซีเมนต์กลมหรือเหลี่ยมวางลงในหลุม ๓ ทอน ฝาห้องใช้สังกะสี หรือไม้ บางบ้านก็ใช้
ส้วมหลุมเอาไม้กระดานพาดปาก จากการสำรวจพบว่า บ้านที่ไม่มีส้วมถึง ๑๖.๒๓ % โดยอา
ศัยไร่ของเพื่อนบ้าน ที่ไม่สร้างส้วมก็แต่อย่างงา ไคมาปลูกสร้างบ้านใหม่บริเวณนี้ โดยการชัก
ชวนของผู้ที่อาศัยอยู่ก่อน และผู้ชักชวนอนุญาติให้โรรวมกันไปก่อน อีกอย่างหนึ่งก็ได้แก่พวกที่ชวน
กันมาปลูกอยู่ด้วยกันหลายครอบครัวแล้วช่วยกันออกเงินไร่สร้างส้วมร่วมกัน

การไร่บ้านของพวกเขา สำหรับอยู่อาศัยมากกวาประเภทกิจการ เพราะวาคครอบครัว
ส่วนมากยากจน ไม่มีทุนประกอบอาชีพสวนตัว และส่วนมากมักไร่แรงงานประกอบอาชีพ และ
มีเพียง ๓ % เท่านั้นที่ประกอบอาชีพค้าขายเล็กน้อยๆก็ได้อาศัยค้ามาค้า

พวกเขาเหล่านี้หาเช้ากินค่ำ อาศัยมากกวาอยู่ พอกุมแคคคุมฝน วัสดุสร้างก็ไร่ราคา
ถูก แต่ก็ประหยัดเงินเพราะไม่เสีย ค่าเช่า ชีวิตในวินๆ หนึ่งก็ทำมาหากินไปไม่มีวันหยุด เพราะ
วามักมีรายได้เป็นรายวัน ไร่เวลาเย็นและกลางคืน เป็นเวลาพักผ่อน มีครอบครัวที่ว่างงาน
เพียงเล็กน้อย ครอบครัวหนึ่งมีรายได้เฉลี่ยแล้ว ๓๘๘ บาทต่อเดือน ซึ่งอาจเห็นได้ว่า มี
รายได้ดี แต่เมื่อเทียบกับจำนวนคนในบาน ซึ่งส่วนมากมักจะมีไม่ต่ำกว่า ๕ คน เฉลี่ยแล้ว
คนละ ๑๐๐ กว่าบาทเท่านั้น รายจ่ายประมาณเดือนละ ๕๐๐ กว่าบาท ซึ่งสรุปแล้วทำให้
เกิดปัญหาหนี้สิน สามในสี่ของหนี้สินมักจะถูกมาใช้ในคาคครองชีพ ส่วนที่เหลือสำหรับรักษาค่าเจ็บ
ป่วยซึ่งเป็นที่น่าแปลกใจบรรดาผู้ที่อาศัยอยู่ใหม่บริเวณนี้สุขภาพแข็งแรงไม่ค่อยเจ็บป่วย เนื่องจาก
มีความต้านทานโรคที่ดีจะเป็นที่แคหวักแฉพวกหัวบางเล็กน้อย

การศึกษาของพวกเขา สำหรับผู้ใหญ่ที่จบประถมศึกษา มีประมาณ ๒๒ % จบมัธยมมี

น้อย ล้วนเด็กไปโรงเรียนน้อย เพราะส่วนมากช่วยพ่อแม่หากินหรือเลี้ยงน้องอีกสาเหตุหนึ่ง คือ ไม่มีโรงเรียนที่ใกล้เคียงเรือน เนื่องจากเต็มหมด โรงเรียนที่มีอยู่ก็แพงและไกลที่อยู่ไม่สะดวก ในการไปเรียน

ชีวิตของพวกเขาต้องต่อสู้กันรน เพื่อให้ได้ซึ่งปากและท้อง ไม่แต่เพียงตัวเอง หากแต่ยังรวมไปถึงภรรยาและลูกๆ ซึ่งเด็กเหล่านี้จะกลายเป็นพลเมืองของประเทศในเวลาอีกเพียงไม่ถึง ๑๐ ปี เด็กที่เกิดมาในสลัมและพบกับสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ บอมนจะทำให้เกิดผลเสียในอนาคต หากเราช่วยกันปรับปรุงและแก้ไขไม่เพียงแต่จัดสรรบริเวณเหล่านี้ให้เป็นแหล่งที่นาอยู่ เป็นระเบียบ ตลอดจนช่วยเหลือในด้านการศึกษาแล้ว เชื่อว่าประเทศของเราในอนาคตบอมนจะไม่มีปัญหาตาม -

สังคมเลย

นายปลั่ง ศรีงาม อายุ ๓๕ ปี อาชีพขับรถสามล้อเครื่อง มีบุตรธิดารวม ๕ คน

"บ้านเดิมของผมอยู่จังหวัดอยุธยาครับ มีอาชีพทำนาแต่พอมายุ่ง ๒ - ๓ ปีหลังนี้แยกหนอยทำนาได้ แต่ไม่ค่อยมีชาวผมก็เลยหอบครอบครัวเข้ามากรุงเทพฯ เพื่อจะได้มีอาชีพที่ทำให้ผมมีเงินมากกว่านี้ พียงย้ายเข้ามาเมืองได้เพียง ๒ ปีก็ว่าๆเท่านั้นเอง ผมมาอาศัยอยู่ที่นี้เพราะว่าเพื่อนบ้านอยู่ในนี้มากจนชักชวนมา ก็สะดวกสบายดีครับ เพราะว่าบ้านไม่ต้องเสียค่าเช่า เพื่อนบ้านเขารู้จัก"

"เจอลูกชายคนโตของผมเรียนจบประถม ๔ มาจากที่บ้าน พอมานี่ไม่ได้เรียนเพราะว่าไม่รู้จะไม่เข้าเรียนที่ไหนได้ ก็ไม่มีใบสำมะโนครัวและครัวและครัว ตอนนี้เลยได้ช่วยพ่อแม่ออกไปขายหนังสือพิมพ์ มีรายได้เพิ่มขึ้นพอช่วยกันไปบ้าง ส่วนภรรยาผมช่วยกันอีกแรงหนึ่งครับ โดยขายของตามบ้าน แรกๆผมไม่คิดที่จะให้ลูกเมียลำบากกับผม เพราะคิดว่าคงเลี้ยงเขาได้ถ้าเข้ามาทำงานทำในกรุงเทพฯ แต่มันก็ไม่เป็นอย่างที่คิด ผมเคยเป็นภรรมาก่อน แต่ก็ไม่พอไรเลยลองมาเปลี่ยนเป็นอาชีพนี้ เมื่อก่อนก็กินและครัว แต่พอมานี่มันขึ้นราคา ผู้โดยสารไม่ค่อยมี พอบอกราคาแพงๆเขาก็เลือกคันอื่น ผมบนไฟฟ้ังอีกด้วย ลำบากครับบางทีจอกไม่ได้มองก็ถูกปรับอีก จะหาอาชีพอื่นๆทำก็หาได้ยากยิ่งสมัยนี้ละก็อย่าไปหาเลยครับ "

"ส่วนลูกคนอื่นๆของผมาภีย เรียบแถวนี้ บางทีมีนักศึกษาก็จะมาช่วยสอนให้ ผมาอยากให้ ลูกผมาเรียนดีๆแต่ไม่แน่ใจว่าจะส่งเสียได้แค่ไหน ยิ่งเห็นว่าภาวะเศรษฐกิจของบ้านเมืองลำบาก อย่างนี้ ไม่อยากให้ลูกลำบาก เหมือนพ่อของตัว"

"บ้านอยู่นะหรือครับ ความจริงมันก็คงคุ้มแค่นี้ไปหน่อย ห้องหนึ่งนอนตั้ง ๗ คน อย่าง ว่าแหละครับ ก็ไม่คุ้มสำหรับคนมีรายได้นิดๆแค่นี้ แต่ก็ไปอย่างอบอุ่นแบบนี้กันไปก็หลายอย่าง นำไม่คองเสีย เพราะว่าลูกสาวผมาไปหาผมาจากนอกใหญ่ โท้ชชอกจากเพื่อนมาเสียเพียง เดือนละ ๓๐ บาทเท่านั้นแหละครับ พอลูกโต"

"เห็นจะบอกวาทางรัฐบาลมีโครงการปลูกตึกเป็นฐานๆให้อยู่ ผมาว่าก็เหมือนกันอยู่แบบนี้ก็อึด แต่ทำอย่างไรได้ จะไปเราอยู่เงินก็คงจะไม่มีจ่าย แต่ผมากลัวอยู่อย่างว่า พอสร้างขึ้นมาจริงๆคนที่ไม่มีที่อยู่กลับไม่ได้มีสิทธิอยู่ ส่วนคนที่ไม่มีที่อยู่แล้วกลับได้สิทธิ ยิ่งไงๆผมาว่าเรื่องนี้ น่าจะลองแก้ไขกันครับ"

นางจิตร อายุ ๓๒ ปี อาชีพค้าขาย มีบุตร ๔ คน

"อาชีพขายของเล็กๆน้อยๆอยู่หน้าบ้านนี้แหละ ถ้าไรได้เพียงวันละ ๑๐ บาท พอกลางคืนก็ห่มดุงกระดาดขาย อื่นๆไม่มีความรู้อะไรในละ ช่วยพ่อเด็ก เขาไปตามเรื่องไปรับซื้อกระดาดหนึ่งสี่สิบบาทตามบ้านมาห่ม จะว่าไปห่มดุงกระดาดก็เหนื่อย อื่นๆใครเรื่องบ้านเมืองบ้างโดยอาศัยอ่านจากหนังสือพิมพ์เก่าๆ พวกนี้ พออ่านเสร็จก็ห่มดุงส่งแม่ค้าในตลาด อย่างกันเองก็ร้อยละ ๒ บาท ๓ บาทบ้าง ช่วยกันเองในครอบครัวเวลาว่างก็กลางวันคืนขายขนมกระจุกกระจิก พอกลางคืนลูกๆก็มาช่วยห่ม พ่อเด็กบางทีก็ช่วยด้วย เขาทำงานเป็นกรรมกรท่าเรือแหละคะ คอยยังช่วยเล็กๆน้อยๆไม่คองเสียการรถเมล์ หนักได้ข่าวว่าจะขึ้นราคาเป็นบาทหนึ่งแล้ว จริงหรือเปล่าคะ "

"ลูกสาวคนโตของอีนี่เรียนอยู่โรงเรียนใกล้ๆบ้านแถวนี้ พ่อเลิกเรียนดีกลับมาช่วยแม่เลี้ยงน้องๆ นี้จะจบ ป.๔ อยู่แล้ว เมื่อก่อนจะให้เรียนต่อหรือเปล่า แต่ใจจริงอยากให้เรียนต่อสมัยนี้ผู้หญิงผู้ชายก็เหมือนกัน สำคัญแก่นองๆน่าจะไม่ได้เรียนด้วย ถ้าให้เรียนต่ออีกแต่ก็คองลูกแหละคะ"

"นี่ยังคิดนะคะที่บานพ้อมีที่วางอีกหน่อย อีฉันทักพอเด็กมาอยู่นี้ได้เกือบ ๑๐ ปีแล้ว
แรกๆอยู่ที่ห้อง เกยวห้องอาบนํ้าอย่างที่คุณเห็นแหละ แต่ห้องสวมเบงๆกันไว้กับเพื่อนมาน พอ
อยู่นานเขาถูกไล่ขึ้นเสยหาทางขยับขยายคอรานออกมาได้น้อย แต่เห็นจะมากกว่านี้ไม่ได้แล้ว
ที่ที่ไม่มีเงินไม่มีควย แต่เห็นยุ่งเหมือนกัน คือนอนเราลูกคนเด็กหัดไปล้มทางมุงกันมาตัว
ลาย เชียวคะ"

"ความจริงมันไม่สะดวกสบายอะไรหรอก แต่ว่าประหยัคคักเขาไม่ตองเสย นึกก็ว่า
อูยว่าจะตองขยายไปเมื่อไหร่ เพราะยังไม่เห็นหนทางเสยว่าจะขยายไปอยู่ที่ไหนดี ถ้าไปอยู่ที่
ๆเวลาพอเด็กมาห่างมาคักลำบาก อีฉันทักไม่มีเจ้าจ่านำรับตุงกระตาง การค้าเล็กๆน้อยๆ
น้พอเสยงตัวรอด ถ้าไปอยู่ที่อื่นเห็นจะตองมีเสยหารอยแปด"
คี่ แซ่คัง อายุ ๓๐ ปี บุตร ๒ คน อารพเก็บเชษของชาย

"แต่เคิมผมอยุ่ข้างใน มีบานอยุ่แต่ก็ไม่ใช่โตอะไรมาก ตอมมาเขาจะเอาที่ดินทำสนาม
พุกบอดของทาเรือเสยตองขยายมาอยุ่ที่นั เพราะว่ไม่รูจะไปอยู่ที่ไหนดี แะอีกอย่างก็คักตอง
ชยะ หากินได้สะดวก น้แหละครับบ้านใหม่จะว่เรียกบานดีไมถูก เพิ่งยังงัยยังงั้นแหละ น้
อาบผมอาบก็คักๆ ถ้าเป็นน้ำกินผมไปหาบมาจากกอกใหญ่สาธารณะ แต่ไม่มีไฟใคตองตะเกียง
แทน "

"ผมพอรานออกเขียนได้ พอแม่มีอารพคักชาย แคผมโค่นไคออกจากบ้าน ก็เสยออก
มาเสยอู่วิวคักข้างนอกคนเคียว ไม่มีญาติพี่น้องอยุ่แถวนี้มา ๑๐ กว่าปีแล้ว แต่ไม่มีเงินเก็บเสย ทำ
ใจไคละครับ "

"เมื่อก่อนมีรถขนเชษของมาหึ่งไว้หลายคัน ผมกับเมียช่วยกันเก็บไปขาย แต่เคียวนี้
คนมาเก็บกันแยะ รถที่เอาของมาหึ่งก็เสยเห็นตัว ตองเหม่าให้มาหึ่งบริเวณบ้านเราคันละประ
มาณ ๒๐ บาท ไคให้เงินมากคนคักก็ไปหึ่งตรงนั้น ถ้าเราไม่มีเงินให้เขาก็ไม่หึ่ง เชษของที่
เก็บๆมี เชษกระตาง เชษเหล็กเอาไปซังก็ไคชาย ส่วนเชษไม้เราก็นำไปเผาขายเป็นถ่าน
ค้อมมีรายได้คักขึ้นหน่อย แต่บางวันเก็บไม้ไคอะไรเสย ต้องขมอดกันไป เงินพ้อมีชื่อของกิน
แต่ไม่ค้อมมีเก็บเสย ชาวสารช้อกันทีละคักร บางทีก็กินข้าวเปล่าๆไม่มีกับ"

"เสื้อผ้าที่ใส่หรือครีบก ของแจกแต่เวลาเขาเอามาแจกกัน เสื้อก็ๆไม่ค่อยมีหรือก
 ครีบก กรรมการคัดเอาที่ๆไปขายหมด เพื่อคนที่เห็นอยู่ ไม่เอาเราก็ไม่มีได้ ซากก็ๆเลยต้อง
 หนีเสียดีกว่าทรอนทนหนาว หนีไกลหนาดนพอดนตกที่เรไม่ได้นอนเลยทั้งคืน ก้องต้นชั้นคอบระ-
 วังกันไม่ใหญ่ถุ่น ทรอนก็หนอยอยู่สบายนอนสบาย ไม่คองกล้วขโมยขี้มัน เพราะว่าไม่มีอะไร
 จะให้ขโมย อยู่กันไม่กี่คน"

" หนีไปเชื่อว่า การทำเรือจะเกเรทางที่นี้แล้ว ผมเห็นจะต้องหาที่อยู่ใหม่อีก แต่ยังไม่
 รู้ว่าจะไปอยู่ที่ไหนดี เรื่องเป่อยู่แปลคองไม่มีทาง เพราะว่าผมไม่รู้ว่าเอาเงินที่ไหนไปจ่าย
 ให้ ขนาดแต่ละวันๆหนีไม่รู้อะไรที่ไหนไปกิน .

พัฒนาที่อยู่อาศัย

การคองเนิงงานอาคารสง เคราะห ก็คือการจัดสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบ
 ปัญหาการขาดแคลนบ้านอยู่อาศัย ในมีคุณภาพดีและมีมาตรฐาน โดยมีได้หวังผลกำไร ซึ่งการ
 ค่าเนิงงานดียอมจะแตกคองกันออกไปของแต่ละประเทศ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงินทุน ความสามารถของ
 ประชาชน ฐานะในทางเศรษฐกิจและสภาพสังคมของแต่ละแห่ง แต่โดยหลักแล้ว ส่วนมากอา-
 าคารสง เคราะหมักค่าเนิงงานโดยรัฐบาล

ในการค่าเนิงงานค่านนี้ เป็นกิจการซึ่งกระทำโดยไม่ได้หวังผลกำไรจึงตกเป็นภาระ
 ของรัฐบาล เนื่องจากว่าผู้เช่าอยู่อาศัยมีรายได้น้อยและค่า ไม่สามารถหาบ้านอยู่เองได้ แต่
 พิจารณดูแล้วประชาชนในประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา มักจะมีรายได้น้อยเป็น
 จำนวนมาก ถ้าจะให้ช่วยโดยคองทั้งหมดก็จะเป็นภาระอย่างบึ้ง จึงต้องเนี่ยรายได้ ความ
 เคื่อครอน และความจำเป็นของประชาชน

คองนี้ก่อนที่รัฐบาลจะมีการพัฒนาในค่านนี้ รัฐจึงจำคองรู้ข้อมูล รายละเอียดความคอง
 ของประชาชนโดยแยก รายได้ที่แท้จริง ซึ่งทางรัฐบาลจะคองยอมชวาคทุนหรือเรียก เงินทุนคั้นมา
 เนระยะยาว วิธีที่จะช่วยแบง เมาภาระของรัฐบาล ได้ก็คือการที่รัฐร่วมทำคองกับเอกชนในการลง
 ทุนซึ่งนับว่าเป็นความสำคัญบึ้ง และเป็นแนวทางแห่งความสำเร็จอีกคอง ในคองประเทศซึ่ง -

เจริญและพัฒนาแล้ว จำนวนอาคารสำหรับอยู่อาศัย เขตรจะเป็นผู้ดำเนินการลงทุน - ส่วนรัฐเป็นแค่ความร่วมมือและสนับสนุน แต่ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินงาน รัฐเพียงแต่ให้เงินโดยไม่คิดดอกเบี้ยหรือคิดดอกเบี้ยต่ำ แล้วเรียกคืน ในระยะยาว หรืออาจจะยกเว้นภาษีรายได้ ภาษีโรงเรือน ในเวลาเหมาะสม ให้เงินจากธนาคารหรือแหล่งเงินกู้โดยรัฐเป็นผู้ค้ำประกัน หากเงินกู้ให้หรือให้เงินอุดหนุนแก่เอกชน นั่นคือ วิธีการต่างๆ ที่รัฐให้ความช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังมีอีกวิธีหนึ่ง คือ การที่รัฐช่วยโดยจัดตั้งวิสาหกิจสร้าง บ้านซื้อที่ดิน ปรับปรุงบริเวณ พร้อมทั้งให้ความรู้ทางเทคนิค รวมทั้งชักจูงใจให้เอกชนเห็นความสำคัญและตบความเป็นที่มั่นนี้ ถ้าหากว่ารัฐให้ความช่วยเหลือในกรณีที่ความนี้ ทางเอกชนอาจจะให้สิทธิแก่รัฐบาล เช่น ในด้านการควบคุมผัง เมืองสำหรับป้องกันความแออัดหนาแน่นของผู้อยู่อาศัย รวมทั้งคัดเลือกผู้ที่เช่าอยู่อาศัย พร้อมทั้งกำหนดราคาค่าเช่า เพื่อไม่ให้เอกชนได้กำไรเกินควร

ทุกประเทศของโลกต่างก็เห็นความสำคัญในเรื่องปัญหาที่อยู่อาศัยนี้ ซึ่งแต่ละประเทศก็แก้ไขกันตามแนวของตน อย่างเช่นออสเตรีย สหราชอาณาจักร เวียดนาม จะจัดทำโดยรัฐบาลแต่ละรัฐ เช่น กัวเตมา เม็กซิโก ในมาเลเซียจัดทำโดยรัฐบาลมาเลเซีย มุ่งให้เทศบาลทำในเขตเทศบาล และรัฐวิสาหกิจดำเนินการทั้งในเขตและนอก เขตเทศบาลก็จะจัดสร้างและลดหลายราคาให้เขาสำหรับผู้มีรายได้น้อยเท่านั้น โดยพิจารณาจากรายได้ของครอบครัวโดยไม่ใช้พิจารณาจากเงินเดือน จำนวนลูกก็ถือเป็นต้น แต่โครงการของรัฐวิสาหกิจมักจะใหญ่กว่าเทศบาลคือมีการสร้างบ้านเดี่ยว บ้านคู่ แฟลต ตึกแถว ทั้งให้เช่า และขายขาด

ส่วนด้านอาคารสงเคราะห์ในสาธารณรัฐจีนไต้หวันนั้นนับว่าเป็นปัญหาหนัก เพราะไต้หวันมีความเจริญก้าวหน้าด้านอุตสาหกรรม ทำให้คนจำนวนมากอพยพเข้ามาอยู่อาศัยในเมือง ปกติบ้านอยู่ชั่วคราว ก่อให้เกิดความแออัดเมื่อทำการสำรวจ พบว่าหมู่บ้านที่ไม่ถูกกฎหมายจะอยู่หรือทั้งหมด ๕๐,๐๐๐ ครอบครัว และปรับปรุงแก้ไขสร้างใหม่ขึ้นแทนที่กว่า ๓๐,๐๐๐ ครอบครัว รัฐให้การช่วยเหลือการมีโครงการสร้างเพิ่มอีก ๑๓,๐๐๐ ครอบครัว รัฐให้การช่วยเหลือแก่ผู้มีรายได้น้อย โดยนำเงินจากภาษีที่ดินมาช่วยสร้างอาคารถาวร คอนกรีตเสริมเหล็ก ราคาขายสร้างตกประมาณตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท โดยจะคิดรา

— ค่าเช่าเช่าเพียงเดือนละ ๑๖๐ บาท งบประมาณจากการปรับปรุงสร้างอาคารใหม่มีค่า —

๓,๑๐๐ หลัง หลังละประมาณ ๒๕,๐๐๐ บาท เป็นจำนวนเงิน ๗๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

สำหรับประเทศไทยในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา พลเมืองของเราเพิ่มขึ้นอีกกว่าร้อยละ ๓.๒ คหบดี และคนในเมืองหลวงเพิ่มขึ้นเป็นอีกกว่าร้อยละ ๕.๒ คหบดี ซึ่งเป็นตัวเลขที่แสดงให้เห็นว่าเรามีความจำเป็นในด้านที่อยู่อาศัยเพียงใด จากระยะของแผนพัฒนา ฉบับแรก (๒๕๐๘ - ๒๕๑๔) รัฐบาลได้จัดสร้างอาคารสงเคราะห์สำหรับผู้มีรายได้น้อยได้เช่าอยู่อาศัย ๑,๓๑๒ ครอบครัว (ประมาณ ๗๒,๑๖๐ คน) คิดเฉลี่ยครอบครัวละ ๕.๕ คน) ต่อมาในระยะของแผนพัฒนาฉบับที่สอง (๒๕๑๐ - ๒๕๑๔) รัฐบาลได้จัดสร้างเพิ่มขึ้นอีกสำหรับ ๓,๓๕๗ ครอบครัว หรือ ๑๔๔,๒๓๕ คน รวมทั้งได้จัดสร้างอาคารสงเคราะห์ในส่วนภูมิภาคตามแห่งต่างๆอีก ๑๘๒ ครอบครัวหรือ ๑๐,๒๓๐ คน สรุปแล้วในช่วง ๑๐ ปี รัฐบาลสร้างที่อยู่อาศัยให้ประชาชนเพียง ๔,๘๕๕ ครอบครัว ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นในข้อนี้เป็นอย่างยิ่ง จะเห็นได้จากแผนพัฒนาฉบับที่ ๓ (๒๕๑๕ - ๒๕๑๙) ที่มีนโยบายในการส่งเสริมและสร้างที่อยู่อาศัยให้เพียงพอ กับความต้องการของประชาชน โดยให้สอดคล้องกับรายได้ของประชากรและทรัพยากรของรัฐ

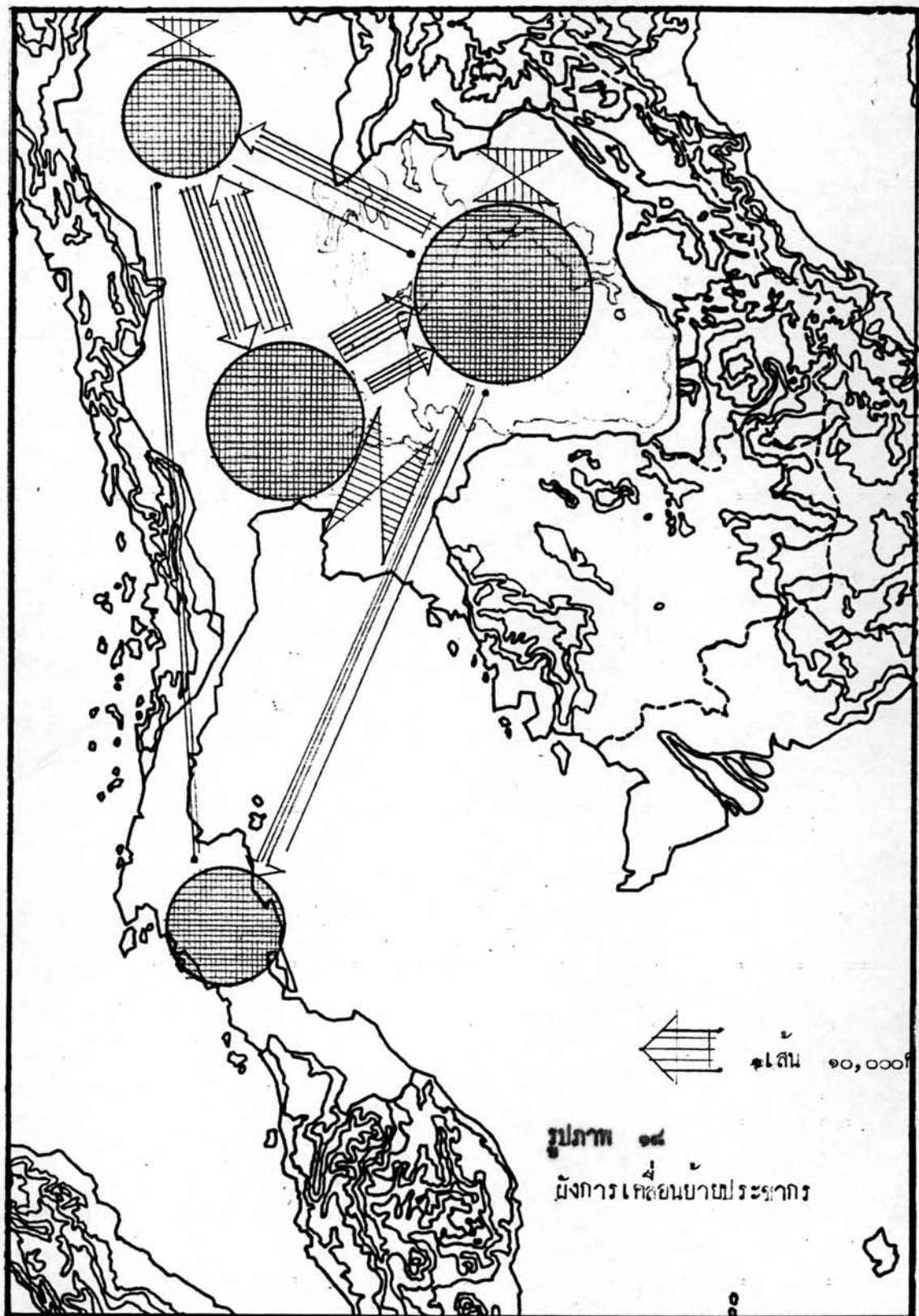
เพื่อที่จะส่งเสริมและสร้างที่อยู่อาศัยให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน รัฐจึงตั้งการเคหะแห่งชาติขึ้น เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๑๖ ในรูปของรัฐวิสาหกิจโดยดำเนินงานในด้านการจัดหาที่อยู่อาศัยของหน่วยงานต่างๆ ที่มีอยู่มาแต่เดิม เช่น ของกรมประชาสงเคราะห์ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และสำนักงานปรับปรุงแหล่งชุมชนเทศบาลนครหลวง ให้มารวมกับการเคหะแห่งชาติแต่เพียงแห่งเดียว

โครงการของการเคหะแห่งชาติ ได้อาศัยเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฉบับที่ ๓ โดยดำเนินการแก้ปัญหาขาดแคลนที่อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานครให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๐ ปี - (๒๕๑๓ - ๒๕๒๒) รวมจำนวนที่อยู่ที่อยู่จัดให้เพิ่มขึ้นจากปกติ ๓๑๐,๐๐๐ หน่วย การคำนวณจำนวนที่ต้องการนี้ พิจารณาจากวิธีการต่างๆ โดยการสำรวจของสหประชาชาติ เกณฑ์จำนวนบ้านพักอาศัยที่ควรสร้างคือไปที่กำหนดไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๓๓ เป็นปีของการสร้างที่อยู่อาศัย ซึ่งในระหว่างนี้ทุกปีควรสร้างที่อยู่อาศัยให้ได้ ๑๐ หน่วยต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน

ส่วนอีกวิธีหนึ่งคือ การใช้เกณฑ์จำนวนบ้านที่พิชิตอาศัย เป็นอัตราส่วนกับประชากร โดยมีหลักการว่าประชาชน ๑ ครอบครัว ควรมีที่พิชิตอาศัยเป็นเอกเทศ ๑ หน่วย (ครอบครัวโดยเฉลี่ยของกรุงเทพฯ คือ ๕.๕ คน) และประมาณจากจำนวนที่พิชิตอาศัยตามความต้องการที่เนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ โดยอาศัยข้อมูลในคานต่างๆ เกี่ยวกับการเสื่อมสภาพ หรือรื้อถอน ความขาดแคลนที่มีอยู่เดิม รวมทั้งความต้องการที่เพิ่มขึ้น แต่ละปีตามอัตราการเพิ่มของพลเมือง จากวิธีการดังกล่าวพอจะเป็นแนวทางบอกถึงความขาดแคลนสะสมแต่ละปีได้อีก ๑๐ ปีข้างหน้าคือ จำนวน ๑ แสน ๗ หมื่น หน่วย

เมื่อกำหนดเป้าหมายแล้ว การดำเนินงานด้านต่อไปคือการปฏิบัติด้านโครงการที่กำหนดสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร จะครอบคลุมพื้นที่ทั้งในเมืองและชานเมือง และเขตรอบเมือง เช่น ปทุมธานี นครปฐม สมุทรสาคร ในลักษณะของเมืองบริวาร ส่วนในเขตภูมิภาคในระยะ ๕ ปีแรกจะจัดสร้างในเขตจังหวัด เชียงใหม่ ขนบุรี สงขลา(ภาคใหญ่) นครราชสีมา ลำปาง อุตรดิตถ์ ซึ่งการปฏิบัติตามโครงการที่กำหนดมีวงเงินในโครงการดำเนินการ ในระยะ ๕ ปีแรกนั้น เป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า ๕,๕๕๕ ล้านบาท ซึ่งเงินจำนวนนี้ส่วนนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากงบประมาณแผ่นดิน และอีกส่วนการเคหะจะต้องจัดหามา โดยอาจใช้วิธีออกพันธบัตรเงินที่มีรัฐบาลค้ำประกัน

โครงการที่วางไว้ของอาศัยเงินงบประมาณจากที่กล่าวมา ซึ่งจะมีปัญหาเกี่ยวกับผู้จัดหาเงิน โดยมองไม่เห็นความสำคัญของโครงการ ในแง่ที่เห็นว่าเป็นของใหม่ที่เพิ่งริเริ่มงบประมาณจึงไม่ได้เต็มเป้าหมาย ส่วนอีกวิธีออกพันธบัตรเงินนั้น อาจจะไม่ค่อยลุล่วงแทนเท่าที่ควร เพราะฉะนั้นปัญหาที่สำคัญก็คือเรื่องเงินทุน ซึ่งอาจจะทำให้โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยนี้สำเร็จไม่ได้โดยสมบูรณ์แต่ทั้งนี้ก็ต้องอยู่ที่ว่า การเคหะแห่งชาติจะมีวิธีการดำเนินการให้โครงการดูแล้วไม่ได้ทวยตีเท่าใด

ภูมิภาค ๑๘
ผังการเคลื่อนย้ายประชากร

๑๐,๐๐๐ กิโลเมตร

